

(221. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Algemeene beschouwingen.

Het doel van het voorgestelde wetsontwerp is tweeledig. In de eerste plaats wordt beoogd eenige vereenvoudiging aan te brengen in de vormvereischen voor het huwelijk. In de tweede plaats strekt de wetsvoordracht om door wijziging in eenige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek de Zondagsrust ten bureele van den burgerlijken stand, door de Gemeentewet (art. 149, voorlaatste lid) in beginsel voorgestaan, voor zooveel doenlijk door te voeren.

De vereenvoudiging in de aan de voltrekking van het huwelijk voorafgaande formaliteiten bestaat in de eerste plaats in het openen der mogelijkheid om toestemming tot het huwelijk ook bij akte voor den ambtenaar van den burgerlijken stand te geven ¹⁾; in de tweede plaats in het vervangen van de twee mondelinge huwelijksafkondigingen door ééne afkondiging, bestaande in de aanplakking van een geschrift ²⁾; en in de derde plaats in het verschaffen van gelegenheid om dispensatie van afkondiging en elk uitstel te verkrijgen, indien onverwijld huwelijksvoltrekking noodzakelijk blijkt ³⁾.

Voorts ondergaat artikel 24 van het Burgerlijk Wetboek eene wijziging van meer algemeene strekking, waardoor boven iederen twijfel komt te staan, dat legalisatie geen vereischte is voor de authenticiteit der afschriften van en uittreksels uit de akten van den burgerlijken stand. Hetzelfde wordt trouwens bij de tegenwoordige redactie van het artikel reeds door den Hoogen Raad aangenomen (arrest van 5 Januari 1880 *Weekblad van het Recht* n°. 4471).

In het vervangen der twee mondelinge huwelijksafkondigingen door ééne afkondiging door middel van aanplakking is niet alleen voor het publiek een voordeel gelegen. Daarmede zal tevens worden bereikt, dat de ambtenaren van den burgerlijken stand niet langer op Zondag de huwelijksafkondigingen vóór de deur van het raadhuis behoeven af te lezen. Deze verouderde vormplechtigheid veroorzaakt den betrokken ambtenaren te meer ongerief, nu volgens 's Hoogen Raads arrest van 22 December 1911 (*Weekblad van het Recht* n°. 9271) de afkondiging steeds door den ambtenaar persoonlijk moet worden verricht. Zal door het vervallen van de afkondigingen op den wekelijkschen rustdag de Zondagsarbeid der ambtenaren van den burgerlijken stand reeds aanmerkelijk worden ingekrompen, door de voor-

gestelde aanvulling der artikelen 29 en 54 van het Burgerlijk Wetboek zal die arbeid tot de kleinst mogelijke afmetingen worden teruggebracht.

Is de opzet van deze wetsvoordracht zeer eenvoudig te achten en zijn de voorgestelde wijzigingen van weinig ingrijpenden aard, zij beoogen desniettemin enkele voor de *practijk* belangrijke verbeteringen. Het sluiten van huwelijken zal eenigermate worden vergemakkelijkt en het beginsel van Zondagsrust beter dan tot dusver bij den burgerlijken stand worden doorgevoerd.

Artikelen.

Artikel 3. Onder verwijzing naar hetgeen hiervoren aangaande de strekking der wijziging van artikel 24 Burgerlijk Wetboek is gezegd, diene ter toelichting, dat artikel 46 der Wet op het notarisambt tot voorbeeld heeft gestrekt.

Artikel 4. Doordien artikel 29 Burgerlijk Wetboek eenen termijn van drie dagen behelst, waarbinnen eene aangifte van geboorte moet worden gedaan, op straffe als bij artikel 448 Wetboek van Strafrecht bepaald en volgens het arrest van den Hoogen Raad van 11 December 1911 (*Weekblad van het Recht* n°. 9265) zelfs op straffe van gemis van authenticiteit der akte, kan het publiek zich genoodzaakt zien ook op Zon- en feestdagen aangifte te doen, ook al heeft het overigens geen belang, dat de aangifte juist op dien dag wordt aangenomen. Doordien de Zondagen en daarmede gelijkgestelde dagen thans niet meer in den termijn zijn begrepen, kan de aangifte zonder verkorting van het aantal beschikbare dagen op eerstgemelde dagen achterwege blijven.

Wensch het publiek, in verband met artikel 52 Burgerlijk Wetboek, of om andere dringende redenen op een Zon- of feestdag eene aangifte van geboorte te doen, dan zal het dit kunnen op den tijd, die krachtens raadsverordening daartoe is aangewezen.

Artikel 10. Naar de leer van ons hoogste rechtscollege konden bij overlijden in een gesticht de in artikel 54 Burgerlijk Wetboek genoemde personen zich bepalen tot het doen eener kennisgeving aan den ambtenaar van den burgerlijken stand. (Vgl. arrest van den Hoogen Raad van 28 Februari 1908 *Weekblad van het Recht* n°. 8667). Niettemin werd door sommigen de persoonlijke verschijning der gestichtshoofden geeischt. Voor bestuurders van groote ziekenhuizen bijv. kan daarin veel ongerief zijn gelegen. Uit overweging, dat dit ongerief niet staat in verhouding tot het nut dier aangifte, die naar de leer van den Hoogen Raad toch nog zal moeten worden gevolgd door eene aangifte, op de wijze in artikel 50 Burgerlijk Wetboek aangegeven, is artikel 54, 1ste lid, Burgerlijk Wetboek geschrapt. Ook door de *practijk* wordt op intrekking dezer bepaling aangedrongen. (Vgl. VAN DEN HELM—BREDÉE, Deel III, 3den druk, bladz. 276 en bladz. 396.)

Door de schrapping van dit voorschrift vervalt voor den ambtenaar van den burgerlijken stand de noodzakelijkheid om op Zon- of feestdagen de daarbij bedoelde aangifte aan te nemen.

Artikel 6. Uit een doelmatigheidsoogpunt wordt artikel 41 Burgerlijk Wetboek eenigszins gewijzigd. Nopens de strekking der aanvulling diene het volgende. De aanstaande echtgenooten behoeven slechts bij den ambtenaar van den burgerlijken stand van de woonplaats van één hunner de *aangifte* te doen (art. 105 Burgerlijk Wetboek); gewoonlijk zal dit geschieden bij den ambtenaar, die het huwelijk voltrekt. Nu wordt aan den ambtenaar, die de aangifte aanneemt, opgedragen onverwijld de voor de afkondiging vereischte gegevens te doen toekomen aan de andere ambtenaren, die eventueel moeten afkondigen. Indien niet blijkt, dat voor de aangevende personen eenig wettig beletsel bestaat om met elkander in den echt te treden, zullen alsdan ook die andere ambtenaren dadelijk en zonder nader verzoek van partijen tot de vereischte afkondiging overgaan. De anb-

¹⁾ vgl. artikel 73 van den Franschen Code Civil, gelijk dit artikel luidt ingevolge de wet van 20 Juni 1896 (Loi portant modification de plusieurs Dispositions légales relatives au Mariage, dans le but de le rendre plus facile, promulguée au Journal officiel du 24 juin 1896).

²⁾ vgl. artikel 63 van den Franschen Code Civil, gelijk dit artikel luidt ingevolge de wet van 21 Juni 1907 (Loi modifiant plusieurs Dispositions légales relatives au mariage, promulguée au Journal officiel du 25 juin 1907).

³⁾ vgl. artikel 169 van den Franschen Code Civil, gelijk dit artikel luidt ingevolge de wet van 21 Juni 1907 (Loi modifiant plusieurs Dispositions légales relatives au mariage, promulguée au Journal officiel du 25 juin 1907).

Wijz. en aanv. van den derden en vijfden titel v. h. Iste Boek v. h. B. W. en wijz. wet 23 April 1879 (*Stbl.* n°. 72).

tenaar, die de akte van aangifte heeft opgemaakt, heeft zich te vergewissen, of ook elders het huwelijk, nog moet worden afgekondigd, en zoo ja, de vereischte gegevens daarheen te verzenden.

Artikelen 11 en 7. Indien niet gebleken is van eenig wettig bevel voor de aangevende personen zal volgens den gewijzigden tekst van artikel 107 Burgerlijk Wetboek, in verband met artikel 41 Burgerlijk Wetboek, gewijzigden tekst, des Zaterdag na de aangifte de afkondiging plaats vinden. Deze afkondiging, welke bestaat in het aanplakken van een geschrift ter bestemde plaats, behoeft niet door den ambtenaar van den burgerlijken stand persoonlijk te geschieden. Wel zal de daarvan op te maken akte — dit woord luidt, nu er slechts eene enkelvoudige afkondiging geschiedt, volgens den nieuwen tekst van artikel 42 Burgerlijk Wetboek ook in den enkelvoudsvorm — door den ambtenaar moeten worden verleden en ondertekend.

Artikelen 9, 12 tot en met 16 en 18 tot en met 21. Deze artikelen brengen in het Burgerlijk Wetboek en in de wet van 23 April 1879 (*Staatsblad* n°. 72) wijzigingen, welke zijn noodig geworden door de veranderde wijze van afkondiging. Zij schijnen in het voorafgaande voldoende toelichting te vinden.

Slechts zij hierbij aangetekend, dat, in verband met de veranderde wijze van afkondiging, de gedurende de openbare bekendmaking van het voorgenomen huwelijk in acht te nemen wachttijd door artikel 19 op tien dagen wordt gesteld, terwijl dit artikel bovendien aan artikel 130 Burgerlijk Wetboek een nieuw tweede lid toevoegt, waarbij aan den officier van justitie de bevoegdheid is toegekend dispensatie te verlenen van de afkondiging en van voorschreven uitstel. Bij dringende noodzakelijkheid, b.v. stervensgevaar, op handen zijnde bevalling,

vertrek tot eene reis, welke geen uitstel lijdt, zal de officier onverwijld de huwelijksvoltrekking kunnen toestaan, hetzij dat de afkondiging reeds is geschied, hetzij dat ook deze haar beslag nog niet heeft kunnen krijgen.

Doordien artikel 111 Burgerlijk Wetboek vervallen is, heeft het besluit van 16 Juni 1830 (*Staatsblad* n°. 26) van rechtswege zijne geldigheid verloren.

Artikelen 1, 2, 5, 8 en 17. De kosten en bezwaren verbonden aan het verlijden van eene notarieele akte van toestemming zijn soms de eenige reden, waarom eene door de wet vereischte toestemming maanden lang uitblijft, zoo niet geheel achterwege wordt gelaten.

Zulks is den ondergeteekende mede uit de ondervinding van zijn Departement bekend. Kan voor het vervolg bij overlegging van een bewijs van onvermogen kosteloos toestemming gegeven worden voor eenen willekeurigen ambtenaar van den burgerlijken stand, zoo is dit bezwaar goeddeels ondervangen. Doordien den ambtenaar de bevoegdheid verleend wordt, om zich te verzekeren van de identiteit der verschijnende personen zal misbruik gekeerd kunnen worden.

De akte van toestemming (bij afzonderlijke akte voor den ambtenaar van den burgerlijken stand kan deze toestemming door één of door meer personen tegelijk worden gegeven) zal volgens de orde harer dagteekening worden ingeschreven in een uitsluitend voor toestemming tot het huwelijk aan te leggen register, voor hetwelk dezelfde regelen gelden als voor de registers van huwelijksaangiften en huwelijksafkondigingen.

De Minister van Justitie,

E. R. H. REGOUT.